

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. н. Димитър Радев-преподавател по Теория на държавата и правото в Юридическия факултет на УНСС-София

Конкурсът за академичната длъжност „професор“ е по професионално направление 3.6.Право, научна специалност „Теория на държавата и правото (Философия на правото)“ в УНСС.

Единствен кандидат за заемане на академичната длъжност в този конкурс е доц. д-р Светла Маринова Кънева. Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Публичноправни науки“ към Юридическия факултет на УНСС, съгласно Решение на Академичния съвет №5/10.12.2025г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №656/06.03.2026г. на Ректора на УНСС. С решение на научното жури от заседание, проведено на 17.03.2026г., съм определен да изготвя рецензия.

Кандидатът доц. д-р Светла Маринова Кънева е родена през 1976г. в гр. Разград. Висшето си образование по специалността „Право“ завършва през 2002г. в Софийския Университет „Св. Кл. Охридски“. През 2005г. постъпва в Юридическия факултет на УНСС-катедра „Публичноправни науки“ - след проведен конкурс. През м. юни 2010г. е защитава дисертация на тема „Принципите на правото“, като е зачислена към Юридическия факултет на Русенския Университет с научен ръководител проф. д-р Лъчезар Дачев.

През 2014г. Светла Маринова Кънева придобива академичната длъжност „доцент“ в Юридическия факултет на УНСС. Тя ръководи-оттогава досега-лекционните курсове по дисциплините Обща теория на правото, Общо учение за държавата и Философия на правото пред студентите от специалност „Право“, първи курс. Към настоящия момент продължава да заема академичната длъжност „доцент“ в Юридическия факултет на УНСС.

Кандидатът е изпълнил количествените изисквания съгласно нормите и правилата, които уреждат тази материя според закона и вътрешните разпоредби на УНСС. Така също, доц. д-р

Светла Маринова е изпълнила и качествените изисквания, като е получила положително становище с висока оценка от Съвета по хабилитация на УНСС.

В настоящия конкурс за професор доц. д-р Светла Маринова Кънева участва с основния труд монография „Мярата на правото“, Академично издателство-УНСС,2024г.,ISBN 978-619-232-861-0.

Представеният научен труд-монография е с обем от 209 страници. Трудът е посветен на понятието мяра в правото. Това е една тема, която за първи път се разработва цялостно в българската правна литература и в българската правна наука. Мярата е част от правните явления, тя е част и от правната действителност, но тя е и научно, доктринерно и основополагащо понятие специално в науката Обща теория на правото. Мярата, най-общо казано, е критерий, модел, мащаб за поведение, образец ,еталон за съотношение, реципрочност, съразмерност, пропорционалност, но и също част от нормативното, от позитивното право. Мярата е универсален критерий в правото и то във всички правни отрасли, така, че в този смисъл, значението на труда се разпростира и върху другите области на правното значение , освен Общата теория на правото.

Ето защо мярата е понятие както на философията на правото, така и на юридическия позитивизъм. Аз считам, че авторът е схванал тази особеност.

Мярата показва и регулира дължимото и позволеното в правото. В правото то се дефинира като съотношение между правото и задължението ,а в конкретното правоотношение това е съотношението между субективното право и правното задължение. Мярата, в този смисъл, урежда, нормира, моделира и двете понятия, но така също урежда и тяхното съотношение, тяхната взаимна връзка и зависимост. Или, казано по-просто, това, което се дава трябва да бъде съизмеримо с това, което се получава. Следователно, мярата има значение за частното право и най-вече за договорните отношения. Но тя има значение и за публичното право, защото не може да се изисква от един публичноправен субект-като държавен орган примерно-да извърши повече или по-малко от това, което мярата, т. е. правната норма, му е отредила.

Мярата е част от всяко едно правоотношение, независимо дали се отнася до частното или до публичното право. Тя е част от регулирането и фактическото и нормативното уреждане на едно правоотношение. Всъщност мярата е естественото състояние на нещата в едно правоотношение, първичната сила, която движи самото правоотношение. После вече, на нормативно ниво, мярата се превръща в част от правната норма, в част от закона. А това е елементът, който интересува юристът.

Мярата е и социален регулатор, в най-общ смисъл, но тя е преди всичко правен регулатор. Това е така, защото нас ни интересува правната действителност, а не изобщо социалната действителност. Правото е самостоятелно, самовъпроизвеждащо се и уникално явление и всъщност не то трябва да се сравнява с другите социални явления , а тъкмо обратното- другите социални явления следва да се сравняват, съобразяват и равняват с правото, защото тъкмо правото -със своята всеобща мяра-има свойството да урежда, да нормира, да поставя мяра на най-важните отношения в обществото. Така правото – и затова роля и значение има и мярата-е най-значимият регулатор в обществото и държавата. Никой друг регулатор няма това свойство, това качество, тази характеристика, която е генетически съществуваща в правото и то благодарение-освен останалите компоненти- и на мярата.

В този смисъл мярата е и част от въпроса за справедливостта и то не само въпроса, ами и самата справедливост. Не може да има справедливост, ако няма съразмерност, пропорционалност, равно отношение. Мярата като първично разбиране за право е равно

отношение към равни случаи спрямо равни хора. Така може и трябва да се дефинира от гледна точка на правната философия самата мяра в правото.

Мярата е неизменно свързана с правната норма. Всяка правна норма е една мяра, защото всяка правна норма представлява един модел, който трябва да се изпълни. Следователно, мярата, освен общофилософско значение, има и конкретно нормативно и емпирично значение.

Мярата е другата дума на нормата, ако третираме правната норма като модел, като мащаб, като образец за поведение. Значи мярата е и това, което трябва да настъпи, за да има съразмерност, правилност, умереност, реципрочност, равенство. Казано по друг начин-нещо трябва да настъпи, за да има мяра, за да има справедливост.

Тези основополагащи положения и догми са разгледани от автора в труда. Самата монография се състои от увод, три глави и заключение. Отделните глави са правилно и съразмерно разработени, като не се дава превес на някоя част за сметка на друга. Авторът поддържа, че първичната природа на правото не е в това да заповядва, а да изведе и да дефинира смисъла на нещата, които имат значение за една правомерно поведение. Значи изводът е, че мярата е -освен останалите аспекти- и част от правомерното поведение в правото. Мярата не е чисто правно понятие, но авторът е дал такива напълно годни характеристики на понятието, които го правят едно всеобщо правно явление.

Но мярата в правото определя и отрицателните последици, и отговорността за неправомерно поведение, защото правомерното е неправомерното в правото съществуват като две срещуположни страни. Балансът, който се постига между правото и задължението, правомерното и неправомерното, положителното и отрицателното, дължимото и постигнатото е всъщност емпиричната част на мярата. В този смисъл мярата се разглежда като баланс в социалните взаимодействия, като баланс между това, което правото изисква и това, което в действителност се получава.

В Първа глава е дадено философското обяснение на понятието. Обоснована е връзката на мярата със свободата. В случая под свобода се разбира не само първичната, метафизическата свобода, но и правната свобода, която е една вторична, нормативна и дори-бихме могли да дефинираме- политическа свобода. Това е така, защото правото- като позитивно право- е творение на държавния ред на правния ред, санкциониран от държавната власт. Авторът прави напълно правилния, обоснован, философски и правно-доктринерно мотивиран извод, че мярата на правото съдържа смислово, социално оправдано, справедливо, съразмерно, двустранно, оптимално, правилно дължимо отношение.

В глава втора се обосновава използването на системен и феноменологичен подход към правото като система. Мярата в правото е-според автора-продължение на правния смисъл. В този смисъл, бихме допълнили, че мярата като творение на разума е и елемент на разумното, правилното и нормалното в правото. Авторът разглежда редица теории относно значението на принципите, както общо, така и конкретно значението на принципите в правото. Това всъщност е естествено продължение от предишните изследвания на доц. Маринова за същността на правните принципи-тяхното значение, метафизически и емпирически смисъл. Явно, авторът много добре познава съвременните правни теории по този въпрос, запозната е с основните положения на тези теории и ги ползва, но не като преразказва, а като влага в свой собствен, авторов смисъл в тях и дори подлага на критика някои от тези теории.

Също така, пак във втора глава е разгледана връзката на мярата с правния интерес. Направен е изводът, че всъщност интересът в правото определя правомерните средства за постигането на

достъп до благата. Похвално е, че доц. Маринова не разглежда тази тема като един цивилистичен дискурс, а в един по-общ, абстрактен, философско-правен аспект. Подчертавам този факт, защото въпросът и по-точно темата-за интереса в правото е най-често застъпен в цивилистичната правна литература. А доц. Маринова доказва, че този въпрос има своите корени в правната философия и това е напълно вярно.

Пак в тази втора глава са анализирани понятията целесъобразност и законосъобразност. Мярата в правото е определена като синоним на законосъобразност, а самата законосъобразност е всъщност законовата, т. е. нормативната целесъобразност. Мярата не е статично явление, тя е фундаментално правноразпределително свойство в достъпа на правните субекти до блага, независимо дали тези блага са от материален или духовен, т. е. нематериален характер.

В глава трета е направен изводът, че мярата в правото очертава неговото съдържание. В този смисъл мярата е и част от правния ред, като, следва да подчертаем, че има разлика между правна система и правен ред. Правният ред е нормативно определеният ред, който очертава задължителния характер на самото право, докато правната система се разглежда в контекста на връзката на правото с държавата и е едно по-общо и в известен смисъл, по-неопределено понятие, в такъв смисъл, че по него се водят спорове в правната наука. Мярата е и част от правния статут на правните субекти, тя очертава вида и обема от правна власт за правните субекти с оглед придобиването и употребата на благата в правото. В монографията е разгледана и връзката на мярата с юридическия факт.

В тази глава пак се подчертава знанието, че мярата не обхваща само частноправната част от правото, но и неговата публичноправна сфера, или това, което Венелин Ганев нарича „свободна“ и „държавна действителност“. Авторът е направил важни изводи с оглед както за правната доктрина, така и за бъдещи изследвания.

Можем да кажем, че общо в труда са направени важни изводи, които са принос за правната наука-например за мярата като част от принципа на справедливостта, мярата като елемент както на частното, така и на публичното право, мярата като разпределителна даденост, мярата като част от субективното право и от правното задължение и редица други. Тези изводи, разсъждения и консеквенции заслужават похвала, поощрение и признание. Те говорят, че доц. Кънева е един изграден учен, изследовател и анализатор на общата теория на правото и то не само абстрактно-философски, но и конкретно позитивистки.

Авторът е анализирал проблема цялостно, многоаспектно, като е направил уговорката, все пак, че извън кръга на монографията са останали въпроси със строго отраслова специфика, които обаче са отчетени. Този факт говори както за интелигентността на автора, така и за неговата научна коректност. Същевременно обемът от 209 страници е напълно достатъчен да покрие почти целият спектър от проблеми, свързани с мярата в правото. Не е необходимо, според мен, да се разтяга съдържанието на един труд самоцелно за постигането на обем. Най-важното е - понякога - с малко думи да се кажат доста неща, с което съвсем не искам да кажа, че в случая думите са малко. Те са просто достатъчни.

Трябва да отбележим, че езикът на автора е точен, правилен, правно издържан, академичен, но не и скучен. Авторът отлично борави с правните понятия, използвани са на място и съобразно съответните разсъждения. Не са допуснати граматически, смислови и понятийни грешки. Не е констатирано-категорично заявявам - плагиатство. Монографията е новост, както по тематика, така и по разсъждения, така и по изводи, а също и по дадени дефиниции.

В допълнение, бихме отбелязали, че авторът познава не само българската правна доктрина, но и европейската правна наука и то главно в областта на Общата теория на правото, Философията на правото и Социологията на правото. Това е важно, защото темата за мярата в правото е в известен смисъл гранична между тези три направления на правната наука. Похвалното е, че доц. Маринова е наблегнала на чисто теоретичния аспект, на философското начало, а не на правния емпиризъм и на правната юриспруденция.

В крайна сметка, правото преди професия, съществува като знание, доктрина, онтология, мисъл, априорни дадености, има метафизически елементи. Тази тенденция е очертана в труда, така би трябвало да бъде всеки път, когато се пишат произведения на общотеоретично и правнофилософско ниво. В противен случай се отива към просто коментиране на правни текстове, което профанизира и елементаризира правното знание.

Затова мнението ми е, че книгата е написана в аналитичен, а не в просто-коментаторски и позитивистко-деловоден и суховат стил. Последният е чужд на същинската правна наука.

Същевременно, биха могли да се посочат някои слабости, които не принижават положителните качества на монографията. Като пример бих посочил това, че авторът използва понятието „ценност“ и производните на това понятие- „ценностно“, „ценностен“ е т.н. Тук правя уговорката, че изразявам моето мнение, което е възможно и да не е вярно. Все пак, науката, освен всичко друго, е и един спор, една културна дискусия.

Според мен, понятието „ценност“ не е правно, защото не съществува в правната норма, на мен не ми е известно някоя правна норма да използва понятието „ценност“. Може би, някои правни норми ,които съществуват примерно в актовете на Конституционния съд, да съдържат това понятие. Но така, или иначе, това, при всички случаи не е правно понятие. Мнението ми е, че един юрист трябва да използва своя език, т. е. правния език, в противен случай той пада до нивото на политолози, историци, социолози, психолози и др. коментатори и „анализатори“, които се навъдиха доста през последните години и на които се дава широка трибуна. Ние-като юристи, които изследваме правните понятия-не би трябвало да падаме до тяхното ниво. Другите трябва да се стремят да достигнат нашето, правното ниво, а не ние да падаме на тяхното.

Другото, което бих препоръчал е, за в бъдеще авторът да дава на първо място дефиниция, определение на основното понятие, което е предмет на изследването. От основното понятие и неговата дефиниция се отива към характеристиките. А характеристиките са външните проявления на явлението, т.е. на понятието. Те допълват, разясняват и същевременно доказват тезата на дефиницията.

Авторът е използвал отлично правната и философската литература, което говори за много добра правна, философска и обща култура. Цитираните съчинения са много добре подбрани и цитатите са удачни. Същевременно, авторът не е изпднал в плен на цитатничество, цитатите са дадени за подкрепа на тезата, а не обратното-както впрочем се среща - анализът на произведението да подкрепя цитатите. В този смисъл доц. Маринова правилно е подредила реда на нещата. Следователно, освен всичко друго, тя е демонстрирала логическо и подредено мислене, което е материализирала върху белия лист.

Освен с посоченото съчинение, доц. Маринова участва в конкурса и с други свои трудове. Става дума за четири монографии и добро количество статии. Всички те са написани на висок научен език, академично ниво и интелигентен израз, като са показани много добри правни и научни познания. Става дума за книгите „Принципите на правото“, „Епистемология на правото“, „Интересът в правото“ и „Философия на правото“. Настоящият основен труд „Мярата на правото“

е естествено продължение на нейните научни интереси и изследвания. Това са трудове главно от областта на Философията на правото и на Социологията на правото. Те представляват, също така, както и настоящето изследване, принос за нашата правна литература.

В публикациите си-монографии и статии-от 2009г. досега доц.Маринова разработва и развива епистемологичното и феноменологичното направление в науката Обща теория на правото .Приносът към развитието на тези направления се изразява в следното:

-цялостно и на монографично ниво са изведени фундаментални общотеоретични въпроси, каквито са основанието на правото, правния принцип, правния интерес и сега мярата в правото.

-понятията са анализирани в рамките на правната система като елементи от познавателната същност на правните явления.

-анализът е направен от позицията на смисловия метод и подход към правото, а не от гледна точка на описателно-позитивисткия подход.

Кандидатът развива преподавателска дейност от момента на постъпването си в Юридическия факултет на УНСС. В момента, а и през годините, води лекционни курсове по Обща теория на правото, Общо учение за държавата, Философия на правото. Това и дава възможност да се сдобие с още опит в областта не само на стандартната наука, но и в преподаването, в непосредствен контакт със студентите и то студенти по специалността „Право“ в Юридическия факултет. Освен, че редовни, стриктно и дисциплинирано провежда своите лекции, доц. Маринова проявява високи критерии спрямо бъдещите юристи.

Сред колегите си се ползва с авторитет. Има положителни морални качества-честност, обективност, колегиалност, внимателна и отзивчива към колегите. Като преподавател е изминала сложния и труден път от асистент до доцент и сега участва на напълно годно, законно, служебно и морално основание в конкурса за професор. Доц. Маринова не е от типа на тези „учени“, които идват от нищото и които са непознати на академичната общност.

Нейният труд „Мярата на правото“, както и представените други научни трудове-монографии и статии - напълно покриват правните норми на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Преподавателската и дейност също е в унисон с този извод.

Поради изложеното, предлагам на научното жури да даде положителна оценка на участника в конкурса за професор по Теория на държавата и правото (Философия на правото) и да вземе решение доц. д-р Светла Маринова Кънева да заеме академичната длъжност „професор“ по посочената научна специалност в професионалното направление Право.

23.03.2026г.

София

рецензент:

проф. д. н. Димитър Радев

R E V I E W

by Prof. Dimitar Radev, Ph.D.—lecturer in Theory of the State and Law at the Faculty of Law, UNWE, Sofia.

The competition for the academic position of “professor” is in professional field 3.6. Law, scientific specialty “Theory of the State and Law (Philosophy of Law)” at the University of National and World Economy (UNWE).

The sole candidate for the academic position in this competition is Associate Professor Svetla Marinova Kaneva, Ph.D. The competition was announced for the needs of the Department of Public Law at the Faculty of Law of the University of National and World Economy (UNWE), pursuant to Academic Council Decision No. 5 of December 10, 2025. I am a member of the scientific jury for the competition pursuant to Order No. 656/06.03.2026 of the Rector of UNWE. By decision of the scientific jury from a meeting held on 17.03.2026, I have been designated to prepare a review.

The candidate, Assoc. Prof. Dr. Svetla Marinova Kaneva, was born in 1976 in the city of Razgrad. She completed her higher education in the field of “Law” in 2002 at Sofia University “St. Kliment Ohridski.” In 2005, she joined the Faculty of Law at the University of National and World Economy (UNWE), Department of Public Law, following a competitive selection process. In June 2010, she defended her dissertation on “The Principles of Law” while enrolled at the Faculty of Law of the University of Ruse under the supervision of Prof. Dr. Lachezar Dachev.

In 2014, Svetla Marinova Kaneva was appointed Associate Professor at the Faculty of Law of the University of National and World Economy. Since then, she has been teaching courses in General Theory of Law, General Theory of the State, and Philosophy of Law to first-year students in the Law program. She currently continues to hold the academic position of “Associate Professor” at the Faculty of Law of UNWE.

The candidate has met the quantitative requirements in accordance with the norms and rules governing this matter under the law and the internal regulations of UNWE. Likewise, Assoc. Prof. Dr. Svetla Marinova has met the qualitative requirements, having received a positive opinion with a high evaluation from the UNWE Habilitation Council.

In the current competition for the position of professor, Assoc. Prof. Dr. Svetla Marinova Kaneva is participating with her main work—the monograph “The Measure of Law,” Academic Publishing House—UNWE, 2024, ISBN 978-619-232-861-0.

This scholarly monograph comprises 209 pages. The work is devoted to the concept of “measure” in law. This is a topic that is being comprehensively explored for the first time in Bulgarian legal literature and in Bulgarian legal scholarship. Proportionality is part of legal phenomena; it is also part of legal reality, but it is, moreover, a scientific, doctrinal, and foundational concept, particularly within the field of General Theory of Law. Proportionality, broadly speaking, is a criterion, a model, a standard of conduct, a benchmark for ratio, reciprocity, commensurability, and proportionality, but it is also part of normative, positive law. Measure is a universal criterion in law, and indeed in all branches

of law, so that in this sense, the significance of the work extends to other areas of legal significance beyond General Theory of Law.

This is why moderation is a concept of both the philosophy of law and legal positivism. I believe that the author has grasped this particularity.

Proportionality defines and regulates what is due and what is permitted under the law. In law, it is defined as the relationship between a right and an obligation, and in a specific legal relationship, it is the relationship between a subjective right and a legal obligation. Proportionality, in this sense, regulates, standardizes, and shapes both concepts, but it also regulates their relationship, their mutual connection, and their interdependence. Or, to put it simply, what is given must be commensurate with what is received. Consequently, proportionality is significant for private law and especially for contractual relationships. But it is also significant for public law, because a public-law entity—such as a state authority, for example—cannot be required to do more or less than what proportionality, i.e., the legal norm, has prescribed for it.

The measure is part of every legal relationship, whether it pertains to private or public law. It is part of the regulation and the factual and normative settlement of a legal relationship. In fact, the measure is the natural state of affairs in a legal relationship, the primary force that drives the legal relationship itself. Then, at the normative level, moderation becomes part of the legal norm, part of the law. And this is the element that interests the lawyer.

Law is also a social regulator, in the broadest sense, but it is first and foremost a legal regulator. This is because we are concerned with legal reality, not social reality in general. Law is an autonomous, self-reproducing, and unique phenomenon, and in fact it is not law that should be compared to other social phenomena, but rather the opposite—other social phenomena should be compared, aligned, and measured against the law, because it is precisely the law—with its universal standard—that has the capacity to regulate, standardize, and set the measure for the most important relationships in society. Thus, the law—and this is why the standard also plays a role and has significance—is the most important regulator in society and the state. No other regulator possesses this property, this quality, this characteristic, which is genetically inherent in the law, thanks—in addition to the other components—to the standard.

In this sense, moderation is also part of the question of justice—and not just the question, but justice itself. There can be no justice without proportionality, equivalence, and equal treatment. Moderation, as a primary understanding of law, is equal treatment of equal cases involving equal people. This is how moderation in law itself must be defined from the perspective of legal philosophy.

The standard is inextricably linked to the legal norm. Every legal norm is a standard, because every legal norm represents a model that must be followed. Consequently, the standard, in addition to its general philosophical significance, also has a specific normative and empirical significance.

A standard is another word for a norm, if we treat the legal norm as a model, a benchmark, a pattern of behavior. Thus, the measure is also what must occur in order for there to be proportionality, correctness, moderation, reciprocity, and equality. Put another way, something must occur for there to be a measure, for there to be justice.

These fundamental principles and tenets are examined by the author in the work. The monograph itself consists of an introduction, three chapters, and a conclusion. The individual chapters are developed in a balanced and proportionate manner, without giving undue weight to any one section at the expense of another. The author maintains that the primary nature of law is not to

command, but to elucidate and define the meaning of things that are relevant to lawful conduct. Thus, the conclusion is that moderation is—in addition to other aspects—part of lawful conduct in law. Moderation is not a purely legal concept, but the author has provided such fully adequate characteristics of the concept that they make it a universal legal phenomenon.

However, moderation in law also determines the negative consequences and the liability for unlawful conduct, because the lawful and the unlawful exist in law as two opposing sides. The balance achieved between right and obligation, lawful and unlawful, positive and negative, what is due and what is achieved is, in fact, the empirical aspect of moderation. In this sense, the measure is viewed as a balance in social interactions, as a balance between what the law requires and what actually occurs.

Chapter One provides a philosophical explanation of the concept. It establishes the connection between moderation and freedom. In this context, freedom is understood not only as primary, metaphysical freedom, but also as legal freedom, which is a secondary, normative, and—we might even define it as—political freedom. This is because law—as positive law—is a creation of the state's legal order, sanctioned by state authority. The author draws the entirely correct, well-founded, philosophically and legally-doctrinal conclusion that the measure of law embodies a meaningful, socially justified, just, proportionate, reciprocal, optimal, and properly due relationship.

Chapter Two justifies the use of a systemic and phenomenological approach to law as a system. Proportionality in law is, according to the author, an extension of legal meaning. In this sense, we would add that proportionality, as a creation of reason, is also an element of the rational, correct, and normal in law. The author examines a number of theories regarding the significance of principles, both in general and specifically the significance of principles in law. This is, in fact, a natural continuation of Assoc. Prof. Marinova's previous research on the essence of legal principles—their significance, metaphysical and empirical meaning. Clearly, the author is very well versed in contemporary legal theories on this subject; she is familiar with the main tenets of these theories and utilizes them, not merely by paraphrasing them, but by imbuing them with her own, authorial meaning and even subjecting some of these theories to criticism.

Furthermore, Chapter Two also examines the relationship between proportionality and legal interest. The conclusion is drawn that, in fact, interest in law determines the lawful means for achieving access to goods. It is commendable that Assoc. Prof. Marinova does not treat this topic as a civil law discourse, but rather from a more general, abstract, philosophical-legal perspective. I emphasize this fact because the issue—and more precisely, the topic—of interest in law is most frequently addressed in civil law literature. Assoc. Prof. Marinova demonstrates that this issue has its roots in legal philosophy, and this is entirely accurate.

Also in this second chapter, the concepts of expediency and legality are analyzed. Proportionality in law is defined as a synonym for legality, and legality itself is in fact legal, i.e., normative, expediency. Proportionality is not a static phenomenon; it is a fundamental property of legal distribution in legal subjects' access to benefits, regardless of whether these benefits are of a material or spiritual, i.e., immaterial, nature.

Chapter Three concludes that the principle of proportionality in law defines its substance. In this sense, proportionality is also part of the legal order; however, it should be emphasized that there is a difference between a legal system and the legal order. The legal order is the normatively defined order that defines the binding nature of the law itself, whereas the legal system is considered in the context of the relationship between law and the state and is a more general and, in a certain sense, more vague concept, in the sense that it is the subject of debate in legal scholarship. The scope is also part of the legal status of legal subjects; it defines the nature and extent of legal authority for legal

subjects with regard to the acquisition and use of legal rights. The monograph also examines the relationship between the scope of rights and the legal fact.

This chapter again emphasizes the understanding that the scope of rights encompasses not only the private law aspect of the law but also its public law sphere, or what Venelin Ganey calls “free” and “state reality.” The author has drawn important conclusions with regard to both legal doctrine and future research.

We can say that, overall, the work draws important conclusions that contribute to legal scholarship—for example, regarding proportionality as part of the principle of justice, proportionality as an element of both private and public law, proportionality as a distributive principle, proportionality as part of subjective rights and legal obligations, and a number of other points. These conclusions, reflections, and implications deserve praise, encouragement, and recognition. They demonstrate that Assoc. Prof. Kaneva is an accomplished scholar, researcher, and analyst of general legal theory—not only in an abstract-philosophical sense but also in a concrete, positivist one.

The author has analyzed the problem comprehensively and from multiple angles, while noting, however, that issues with strictly branch-specific characteristics have been left outside the scope of the monograph, though they are acknowledged. This fact speaks both to the author’s intelligence and to her scholarly rigor. At the same time, the 209-page volume is entirely sufficient to cover nearly the entire spectrum of issues related to proportionality in law. In my opinion, there is no need to artificially inflate the content of a work merely to achieve a certain length. What matters most—sometimes—is to say a great deal with few words, by which I certainly do not mean that there are few words in this case. They are simply sufficient.

It should be noted that the author’s language is precise, correct, legally sound, and academic, yet not dull. The author handles legal concepts with great skill; they are used appropriately and in accordance with the relevant arguments. There are no grammatical, semantic, or conceptual errors. I categorically state that no plagiarism has been found. The monograph is innovative in terms of its subject matter, arguments, conclusions, and certain definitions.

In addition, we would note that the author is familiar not only with Bulgarian legal doctrine but also with European legal scholarship, particularly in the fields of General Theory of Law, Philosophy of Law, and Sociology of Law. This is important because the topic of proportionality in law lies, in a certain sense, at the intersection of these three branches of legal science. It is commendable that Assoc. Prof. Marinova has emphasized the purely theoretical aspect, the philosophical foundation, rather than legal empiricism and legal jurisprudence.

Ultimately, law—before it is a profession—exists as knowledge, doctrine, ontology, thought, and a priori givens; it contains metaphysical elements. This tendency is outlined in the work, as it should be whenever works are written at a general theoretical and legal-philosophical level. Otherwise, one ends up merely commenting on legal texts, which trivializes and oversimplifies legal knowledge.

Therefore, my opinion is that the book is written in an analytical style, rather than in a merely commentarial, positivist-administrative, and dry style. The latter is foreign to true legal science.

At the same time, one could point out certain weaknesses that do not detract from the monograph’s positive qualities. As an example, I would point out that the author uses the term “value” and its derivatives—“valuable,” “of value,” etc. Here I make the caveat that I am expressing my opinion, which may not be correct. After all, science, among other things, is also a debate, a cultural discussion.

In my view, the concept of “value” is not a legal one, because it does not appear in any legal provision; to my knowledge, no legal provision uses the concept of “value.” Perhaps some legal norms, such as those found in the rulings of the Constitutional Court, may contain this concept. But in any case, it is not a legal concept. My view is that a lawyer must use their own language—that is, legal language—otherwise they descend to the level of political scientists, historians, sociologists, psychologists, and other commentators and “analysts” who have proliferated in recent years and are given a wide platform. We—as lawyers who study legal concepts—should not stoop to their level. Others should strive to reach our legal level, not the other way around.

Another recommendation I would make is that, in the future, the author should first provide a definition of the basic concept that is the subject of the study. From the basic concept and its definition, one moves on to its characteristics. And the characteristics are the external manifestations of the phenomenon, i.e., of the concept. They supplement, clarify, and at the same time substantiate the thesis of the definition.

The author has made excellent use of legal and philosophical literature, which attests to a very strong legal, philosophical, and general cultural background. The works cited are very well chosen, and the quotations are apt. At the same time, the author has not fallen into the trap of mere citation; the quotations are provided to support the thesis, rather than the other way around—as is often the case—where the analysis of the work serves to support the quotations. In this sense, Assoc. Prof. Marinova has correctly arranged the order of things. Consequently, above all else, she has demonstrated logical and organized thinking, which she has put into writing.

In addition to the aforementioned essay, Assoc. Prof. Marinova is participating in the competition with other works of her own. These include four monographs and a substantial number of articles. All of them are written in high scholarly language, at an academic level, and with intelligent expression, demonstrating very good legal and scholarly knowledge. These are the books “Principles of Law”, “Epistemology of Law”, “Interest in Law”, and “Philosophy of Law”. The present major work, “The Measure of Law,” is a natural continuation of her scholarly interests and research. These are works primarily in the fields of the Philosophy of Law and the Sociology of Law. They represent, just as this study does, a contribution to our legal literature.

In her publications—monographs and articles—from 2009 to the present, Associate Professor Marinova has explored and developed the epistemological and phenomenological approaches within the field of General Theory of Law. Her contribution to the development of these approaches is as follows:

---fundamental general-theoretical issues, such as the basis of law, the legal principle, legal interest, and now the measure in law, have been comprehensively addressed at the monographic level.

----the concepts are analyzed within the legal system as elements of the cognitive essence of legal phenomena.

-----the analysis is conducted from the perspective of the semantic method and approach to law, rather than from the standpoint of the descriptive-positivist approach.

The candidate has been teaching since joining the Faculty of Law at the University of National and World Economy. Currently, and throughout the years, he has taught courses in General Theory of Law, General Theory of the State, and Philosophy of Law. This has allowed her to gain further experience not only in standard academic research but also in teaching, working directly with students—specifically those majoring in Law at the Faculty of Law. In addition to conducting her

lectures regularly, strictly, and with discipline, Assoc. Prof. Marinova holds future lawyers to high standards.

She is respected among her colleagues. She possesses positive moral qualities—honesty, objectivity, collegiality, and attentiveness and responsiveness toward her colleagues. As a lecturer, she has traversed the complex and difficult path from assistant professor to associate professor and is now participating in the competition for full professor on fully valid, legal, professional, and ethical grounds. Assoc. Prof. Marinova is not the type of “scholar” who comes from nowhere and is unknown to the academic community.

Her work “The Measure of Law”, as well as the other scholarly works—monographs and articles—she has presented, fully meet the legal requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria. Her teaching activities are also consistent with this conclusion.

For the reasons stated above, I propose that the academic jury give a positive evaluation of the candidate in the competition for the position of professor in Theory of the State and Law (Philosophy of Law) and decide that Assoc. Prof. Dr. Svetla Marinova Kaneva be appointed to the academic position of “professor” in the aforementioned scientific specialty within the professional field of Law.

23.03.2026y.

Sofia

Reviewer:

Prof. Dimitar Radev, Ph.D.